

Prinsjesdagmemo

Zorg en Welzijn in de miljoenennota

21 september 2021

Voorwoord

Voldoende en goed opgeleide professionals voor de sector Zorg en Welzijn zijn essentieel voor onze samenleving. De coronapandemie heeft dit eens te meer aangetoond. De sector is met zijn 1,4 miljoen medewerkers één van de grootste werkgevers in Nederland en staat voor grote arbeidsmarkttuitdagingen. De presentatie van de rijksbegroting op Prinsjesdag is daarom een belangrijk moment.

Elk jaar vat RegioPlus alle beleidsmaatregelen uit de Miljoenennota samen die relevant zijn voor de sector Zorg en Welzijn. De prinsjesdagmemo 2021 geeft per ministerie inzicht in de relevante plannen, wijzigingen, kansen en (financiële) consequenties. Zo laten we in een oogopslag zien wat het regeringsbeleid voor de komende periode is in de sector Zorg en Welzijn, met het oog op de arbeidsmarkt.

Jelle Boonstra
Directeur-bestuurder

RegioPlus

RegioPlus is het samenwerkingsverband van de regionale werkgeversorganisaties in Zorg en Welzijn. Binnen het samenwerkingsverband werken de regio's intensief samen aan het in balans brengen en houden van de arbeidsmarkt. RegioPlus initieert, ondersteunt, onderzoekt en vormt de schakel tussen regionaal en landelijk arbeidsmarktbeleid.

Kijk voor meer informatie op www.regioplus.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord _____	2
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties _____	5
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport _____	8
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid _____	15
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap _____	23
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat _____	25
Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Justitie en Veiligheid _____	29

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties blijft zich in 2022 inzetten voor een duurzame leefomgeving waar iedereen prettig en betaalbaar kan wonen. Het ministerie werkt voor een digitale samenleving waarin iedereen mee kan doen. De komende Wet versterking participatie op decentraal niveau en de voorbeeldverordening participatie maken meer participatie van inwoners mogelijk bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van beleid.

Digitale inclusie en inspraak

Binnen de [Alliantie Digitaal Samenleven](#) werken publieke en private partijen samen aan het bevorderen van digitale inclusie van met name vier doelgroepen: (Jong)werkenden met Technostress, 18-jarigen en Digitaal Gedoe, Opvoeders en Kinderen en Ouderen Online.

In 2022 begint het ministerie van BZK met het ontwikkelen van een duurzame infrastructuur voor jongereninspraak. De kracht en kwaliteit van bestaande jongerenorganisaties en jongereninitiatieven vormen, samen met de inzet van gemeenten, het startpunt van deze infrastructuur. Het ministerie ontwikkelt hulpmateriaal voor jongeren (18-jarigen) ter preventie van schulden en problemen met overheidsdienstverlening. Zoals het lesmateriaal voor (v)mbo '[Doe je DIGding](#)' en de online leermethode '[Prettig Contact Met de Overheid](#)'. Het ministerie onderzoekt de effectiviteit van deze interventies.

Sociaal Domein

Het sociaal domein blijft een thema waarop samenwerking tussen het Rijk en medeoverheden noodzakelijk is. Een herziening van het uitkeringsstelsel is aan de orde en de financiële positie van gemeenten is een punt van zorg; met bijzondere aandacht voor de kosten van de jeugdzorg. Het ministerie signaleert dat er steeds meer maatschappelijke opgaven worden opgepakt in de regio en dat er steeds meer verschillende regionale samenwerkingsverbanden ontstaan.

Wonen: geld beschikbaar voor ouderen en kwetsbare groepen

In 2022 treedt de [Omgevingswet](#) in werking. De Omgevingswet biedt de juiste instrumenten om samen met provincies, waterschappen en gemeenten te werken aan het beheer en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

De huisvesting van mensen met een bijzondere woonbehoefte blijft een uitdaging. Om geschikte huisvesting voor verschillende aandachtsgroepen, zoals daklozen, arbeidsmigranten, spoedzoekers en woonwagenbewoners te realiseren, stimuleren we de bouw van betaalbare en passende woningen en brengen we met gemeenten meer samenhang in de huisvesting van deze aandachtsgroepen. Specifiek voor ouderen is ook in 2022 € 20 mln. beschikbaar voor het stimuleren van geclusterde woningen voor ouderen. Tevens komt er € 10 mln. beschikbaar voor kwetsbare groepen.

In 2022 resteert nog € 100 mln. die gereserveerd is voor ouderenhuisvesting, Meerjarenprogramma Infrastructuur, en Ruimte en Transport (MIRT)-afspraken met (gemeente) Utrecht over woningbouw.

Vanuit het programma Leefbaarheid en Veiligheid worden aan de samenwerkende organisaties subsidies verstrekt voor onderzoek, het delen van kennis (onder andere door leernetwerken en de website www.wijkwijzer.org) en het uitvoeren van pilots en ondersteuningstrajecten in diverse gemeenten. Dit moet resulteren in een 'lerende aanpak' die ook beleidsmakers, (wijk)professionals en actieve bewoners in andere gemeenten (met kwetsbare gebieden) stimuleert en ondersteunt in de aanpak van leefbaarheid en veiligheid.

Een inclusieve digitale samenleving

Het ministerie van BZK streeft naar een (digitale) samenleving waarin iedereen mee kan doen. Met het Landelijk actieprogramma [Tel mee met Taal](#) (TmmT) helpt het ministerie mensen om hun digitale vaardigheden te verbeteren. De DigiHulplijn (0800-1508) is er voor minder digitaal vaardige mensen die graag persoonlijk op weg worden geholpen via telefonisch contact.

Ook worden middelen beschikbaar gesteld voor de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ten gunste van een aanjaagteam om de digitale inclusie te bevorderen. Eveneens worden subsidies verleend aan lokale initiatieven voor het uitvoeren van onderzoeken naar digitaal bewustzijn. Tot slot worden middelen beschikbaar gesteld aan publieke partners voor de uitvoering van gemeenschappelijke uitdagingen, onder andere op het gebied van Artificial Intelligence (AI) en Blockchain.

POK - Multiproblematiek

Voor de [Multiproblematiek](#) is het doel dat in de gebieden met een cumulatie van problemen een transformatieproces op gang komt waardoor ook voor de kwetsbare mensen die hier wonen een leefbare en veilige leefomgeving ontstaat, met oog voor het welzijn van de mensen. Deze middelen zijn erop gericht om vanuit het Rijk gemeenten te ondersteunen om tot een effectieve integrale aanpak te komen.

Regio Deal

Acht grensregio's hebben in de afgelopen kabinetsperiode een Regio Deal gesloten met het Rijk. Voor een overzicht van alle 30 regio deals klikt u [hier](#).

Compensatiepakket Zeeland

Het ministerie van BZK verstrekt een eenmalige specifieke uitkering die bijdraagt aan het (om)scholen van werkzoekenden in de regio.

Toekomstgerichte zorginfrastructuur; De Zeeuwse coalitie (samenwerking tussen zorgverzekeraars, Zeeuwse ziekenhuizen, GGZ, VVT, huisartsen, gemeenten en provincie) heeft op basis van Zeeuwse data (regiobeeld) een gezamenlijk plan opgesteld om de infrastructuur voor de zorg te versterken. Voor de uitvoering van het plan (opgesteld door CZ, Emergis, ADRZ, Zorgzaam en SVRZ) voor het versterken van de Zeeuwse Zorginfrastructuur is € 5,3 mln. noodzakelijk. Het Rijk levert een incidentele bijdrage van € 3,2 mln.

In Zeeland is sprake van een toenemend tekort aan huisartsen. Uit ervaring blijkt dat artsen na de opleiding vaak blijven wonen in de regio waar de opleiding is genoten. Door huisartsen in opleiding (HAIO) de hele opleiding (drie jaar) te laten doorlopen in Zeeland wordt dit effect beoogd. Er is een pilot gestart door de huisartsenopleiding van Erasmus MC, waarbij vier HAIO's per september starten en de hele opleiding in Zeeland doorlopen. Deze maatregel houdt in dat deze pilot structureel wordt gemaakt, waarbij in 2021 en verder tweemaal vier HAIO's volgens dit concept aan Zeeland worden toegewezen.

Moderne, centraal gelegen gezondheidscentra met satellieten in de wijken en dorpen daaromheen, zijn de toekomst voor het omgaan met multidisciplinaire zorgvragen van patiënten. De compensatiemaatregel hiervoor houdt in dat de Rijksoverheid de bekostiging van een gezondheidscentrum in Vlissingen en met eventueel een satelliet gezondheidscentrum elders op Walcheren, mogelijk maakt met een financiële impuls van in totaal € 5 mln.

Corona testvoorziening in de grensstreek

Het kabinet heeft voor mensen die wonen in Nederland maar werken of fysiek onderwijs volgen in Duitsland, of de grens over moeten voor het verlenen van mantelzorg of bezoek aan een arts en die in Nederland alleen aangewezen zijn op commerciële teststraten, in de Nederlandse grensregio's die grenzen aan Duitsland een extra testvoorziening gecreëerd voor een periode van acht weken.

Nederlandse regio's werken aan publieke waarde

Aan de Rijksuniversiteit Groningen/Campus Fryslân is subsidie verleend voor een meerjarig onderzoek dat inzicht geeft in hoe Nederlandse regio's werken aan publieke waarde, welke factoren het succes van regionale samenwerking bepalen en hoe de regio's hun samenwerking kunnen versterken.

City deals

Het ministerie van BZK biedt ruimte voor maatwerk in de werkwijze en inrichting van het openbaar bestuur. Dit komt onder andere tot uiting in de ontwikkeling en uitvoering van Agenda Stad. Dit programma richt zich op (het bevorderen van) groei, leefbaarheid en innovatie in Nederlandse steden door middel van City Deals. Sinds 2015 zorgt Agenda Stad voor vernieuwing met haar werkwijze van opgavegericht en interbestuurlijk samenwerken. In deze periode zijn [27 City Deals](#) gesloten rond actuele vraagstukken.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Corona

De begroting van het ministerie van VWS start met een reflectie en vooruitblik op de Coronaperiode. Het ministerie geeft aan te kiezen voor stapsgewijze versoepeling van maatregelen om ongewenste toename van het aantal ziekenhuisopnames, als gevolg van een te grote groep niet gevaccineerde mensen, te voorkomen. Dit sluit aan bij de vier beleidsdoelen:

- Acceptabele belastbaarheid van de zorg;
- Beschermen van kwetsbare mensen;
- Zicht houden op en inzicht in verspreiding van het virus;
- Sociaal-maatschappelijk perspectief.

Het ministerie zet in op voorkomen van opleving in het najaar door intensieve monitoring, testen en actieve benadering van nog niet gevaccineerden. Toekomstig ingrijpen gebeurt met zo min mogelijke verstoring van het sociaal, maatschappelijk en economisch welbevinden.

De insteek voor de toekomst is de gebleken kwetsbaarheden van ons stelsel aan te pakken voordat een nieuwe pandemie zich aandient. Eind 2021 volgt een beleidsagenda naar de kamer met als kern het verbeteren van de paraatheid, vergroten van aanpassingsvermogen en vergroten van zelfvoorzienendheid. Eén van de zaken die in dat kader wordt genoemd, is het opschalingsplan van het Landelijk Netwerk Acute Zorg. Er zijn middelen beschikbaar voor de opschaling naar 1.350 IC-bedden en de flexibele opschaling naar 1.700 IC-bedden en de daarmee corresponderende uitbreiding van het aantal klinische bedden in 2021 en 2022. Daarnaast worden er middelen beschikbaar gesteld voor kosten van opleidingen die samenhangen met het opschalen van de IC-capaciteit.

In het kader van pandemische paraatheid zijn er middelen nodig voor het creëren van een Nationale Zorgreserve van oud-zorgmedewerkers (verpleegkundigen en verzorgenden inzetbaar binnen verschillende sectoren in de zorg). Hiermee kan tijdens noodsituaties en crisissen in tijdelijke extra inzet van zorgprofessionals worden voorzien. Hiervoor wordt € 5 mln. per jaar gereserveerd.

Samenwerking tijdens de crisis

Tijdens de crisis is de samenwerking over domeinen heen, in de regio en waar nodig nationaal, met de sturende hand van de overheid goed van de grond gekomen. Inzet is dit vast te houden. Evenals de inzet van digitaal ondersteunende zorg en e-health toepassingen.

Het ministerie benadrukt dat de Coronacrisis de kracht van de zorg opnieuw heeft getoond. Maar ook meldt ze het effect van het aanblijven van de pandemie op het ziekteverzuim onder zorgprofessionals en op de zorgcontinuïteit. Voorop staat de grote waarde van het organiserend en aanpassingsvermogen van (de partijen in) de sector.

Aanpak van de personele schaarste

Niet alleen in crisistijd is er schaarste. Komende jaren zal de vraag naar zorg blijven toenemen. Zaak is de zorg toekomstbestendig te maken om deze toegankelijk, van goede kwaliteit en

betaalbaar te houden. Dit doet het ministerie door in te zetten op preventie, samenwerking, coördinatie en regie, organisatie en vernieuwing van zorg en op werkplezier van zorgprofessionals.

Preventie

Er wordt meer ingezet op preventie. Dit moet de omslag naar een gezonder leven in gang zetten. Veel maatregelen zullen nu extra inspanningen en menskracht vergen (denk aan diverse screenings die uitgebreid worden), die zich in de toekomst pas uitbetalen. Verwezen wordt naar het Nationaal Preventieakkoord, het Programma Gezonde Groene Leefomgeving en naar nieuwe maatregelen die het RIVM heeft geïnventariseerd (Kamerstukken II 2020/2021, 27565, nr. 179) om de ambities waar te maken. VWS verkent met partijen wat nodig is voor een stevig fundament onder het toekomstige preventiebeleid. Om een versnelling aan te brengen in het realiseren van de ambities uit het Nationaal Preventieakkoord is, in lijn met de sportakkoorden, besloten om ook voor de uitvoering van maatregelen uit lokale en regionale preventieakkoorden een bijdrage voor gemeenten beschikbaar te stellen.

Alles is gezondheid

Het programma Alles is Gezondheid stimuleert samenwerking tussen bedrijfsleven, burgerinitiatieven, maatschappelijke organisaties en politiek. Deze partijen werken met elkaar samen vanuit hun eigen invalshoek, maar pogen hetzelfde doel te bereiken, namelijk de samenleving vitaler maken. Via het programmabureau worden maatschappelijke initiatieven gestimuleerd die bijdragen aan een gezonder Nederland en aansluiten bij de gestelde doelen in het Nationaal Programma Preventie. Netwerkvorming en kennisdeling worden daarbij benut om het bereik en de impact van initiatieven te vergroten. Er wordt ingezet op het activeren en borgen van domeinoverstijgende samenwerkingsverbanden en het aanjagen en ondersteunen van wijken en regio's. Zij werken daarbij vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid, dat een belangrijke plek heeft gekregen binnen het programma. Het institute for Positive Health (IPH) is samengegaan met Alles is Gezondheid en het toepassen en doorontwikkelen van het gedachtegoed gaat onder die noemer verder. Hier is € 3,1 mln. voor beschikbaar.

Samenwerking, coördinatie en regie

In 2022 richt het ministerie zich op verstevigen van het (regio)netwerk en kennisdeling met betrekking tot de Juiste Zorg op de Juiste plek. VWS stelt in 2022 € 5,2 mln. beschikbaar voor het verstrekken van opdrachten ter ondersteuning van het zorgstelsel waaronder een bedrag van € 1,2 mln. voor verschillende kleine opdrachten voor Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP). In het kader van JZOJP worden diverse activiteiten ontwikkeld waaronder onderzoek, communicatie en subsidies. Hierbij ligt de focus op de punten innovatie, preventie, domeinoverstijgende samenwerking en burgerperspectief. Daarnaast is in 2022 € 3 mln. beschikbaar voor Covid-gerelateerde opdrachten, voornamelijk voor de kosten ZVW-PGB. Met vijf sectoren in de curatieve zorg is afgesproken in iedere regio toekomstige uitdagingen in beeld te brengen en samen aan te pakken.

Ook wordt ingegaan op nodige samenwerking tussen de financiers van zorg en afstemming tussen de verschillende domeinen (Zvw, Wlz, Jeugdwet en Wmo) met behulp van wet- en regelgeving. Expliciet wordt de ouderenzorg als een toekomstige uitdaging genoemd. Samen met ActiZ, Aedes, VNG, ZN en het ministerie van BZK heeft VWS gezamenlijke ambities neergezet om aan de toekomstige vraag van ouderenhuisvesting, zorg en ondersteuning te voldoen. Dit leidt tot een werkagenda voor een volgend kabinet. Het zwaartepunt van Waardigheid en trots verschuift komend jaar naar intensivering van kennisoverdracht. In de vijfde voortgangsrapportage Thuis in het Verpleeghuis wordt ingegaan op de behaalde resultaten en de borging van onderdelen van het programma. Het programma wordt grotendeels afgerond in 2021. Voor de borging in 2022 is € 29,1 mln. beschikbaar. Dit bestaat

voornamelijk uit het ondersteuningsprogramma voor verpleeghuislocaties 'Waardigheid en trots op locatie'.

Voor het nieuwe kabinet is samen met betrokken partijen een toekomstagenda voor zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking opgesteld.

Begin 2021 is het wetsvoorstel Domein-overstijgende samenwerking bij externe partijen geconsulteerd. Vanwege de demissionaire status van het kabinet is dit wetsvoorstel niet aangeboden aan de Tweede Kamer. Gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren zoeken steeds vaker de samenwerking op om de zorg rondom de burgers die zorg nodig hebben zo goed mogelijk te regelen. Deze domein-overstijgende samenwerking kan leiden tot betere zorg in de thuisomgeving, waardoor in potentie een intramurale opname in de Wlz is te voorkomen of in ieder geval is uit te stellen. Door deze samenwerking kunnen ook crisissituaties voorkomen worden, doordat zorg eerder opgeschaald kan worden. Met dit wetsvoorstel wordt middels een aanpassing van de Wlz geregeld dat de uitvoeringstaken van de zorgkantoren verbreed worden, zodat zij de mogelijkheid krijgen te investeren in preventieve maatregelen. Het doel van het wetsvoorstel is om domein-overstijgende samenwerking tussen een aantal 'zorgdomeinen' te vergemakkelijken om zo duurdere en zwaardere zorg te voorkomen of tenminste uit te stellen.

Voor 2022 is aan de verschillende Werkplaatsen Sociaal Domein € 2,7 mln. gesubsidieerd. Dit zijn regionale samenwerkingsverbanden van gemeenten, instellingen, hogescholen en cliëntorganisaties, met als doel een goed functionerend en vraag gestuurd regionaal kennisnetwerk sociaal domein, waarin wordt gewerkt op basis van een door de betrokken partijen gedragen meerjarige kennisagenda. Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan het innovatie- en onderzoeksprogramma Horizon Europe.

In de jeugdzorg is de schaarste te groot voor gemeentes of zorgorganisaties om op te pakken. Het kabinet stelt in 2022 € 1,314 mld. beschikbaar aan gemeenten voor jeugdzorg, bovenop de € 300 mln. die in 2019 was afgesproken. Met de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) per 1 januari 2022 wordt het risicogerichte toezicht van de IGJ op zorgaanbieders van jeugdzorg verbeterd. Het nieuwe kabinet moet besluiten over een beter werkend en betaalbaar jeugdstelsel. Hierom wordt gewerkt aan een hervormingsagenda.

Qua GGZ zorg blijft het ministerie in 2022 inzetten op transfermechanismen waarbij verwijzers, aanbieders en financiers zich gezamenlijk inspannen voor passende zorg. Er wordt een nieuw zorgprestatie-model geïntroduceerd voor de bekostiging van geneeskundige ggz en forensische zorg. Met het oog op een toekomstbestendig ggz zorglandschap zijn preventie, verbetering van de toegang tot de ggz (waardoor mensen sneller op de juiste plaats terechtkomen) en verbetering van de uitstroom uit de ggz (met aandacht voor vervolgaanbod) van belang. Het is aan een volgend kabinet dit verder uit te werken.

Individuele Steun en Plaatsing

Voor Individuele Steun en Plaatsing (IPS) van mensen met psychische klachten is voor de periode 2021-2022 € 3,45 mln. beschikbaar. Het doel van Individuele Steun en Plaatsing (IPS) is om in samenwerking met SZW mensen met psychische klachten beter naar werk te begeleiden. UWV, gemeenten en ggz-instellingen en zorgverzekeraars en ook de werkgevers staan achter deze aanpak.

Organisatie en vernieuwing van zorg

Om het zorgaanbod beter aan te laten sluiten bij wat mensen echt nodig hebben en om de doelmatigheid van de zorg te vergroten, zijn verdergaande afspraken nodig over het voorkomen, verplaatsen en vervangen van zorg. Dat vergt een intensivering van

samenwerking tussen alle betrokken partijen, over de grenzen van traditionele domeinen heen en in de regio. Ook is van belang dat de coördinatie tussen verschillende zorgsoorten verbetert. De complexiteit van de wijze waarop we de zorg hebben georganiseerd mag er niet toe leiden dat mensen niet de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Werkplezier van zorgprofessionals

Het ministerie spreekt haar waardering uit voor het werk van zorgprofessionals en wijst op de bonus waarin dit o.a. geuit is. Ook zijn ondersteunende maatregelen genomen, zodat personeel dat beschikbaar wilde zijn tijdens de coronacrisis geregistreerd kon worden en een aangepaste opleiding kon volgen. (Her)registratie is ook in 2021 nog mogelijk. Ook worden in dit kader de extra investering van € 14 mln. in SectorplanPlus, 'Extra handen voor de zorg' en 'de Nationale Zorgklas' genoemd als maatregelen die genomen zijn om zorgprofessionals te ondersteunen.

Een herstelplan, door V&VN en FMS ingediend, biedt mogelijkheden voor zorgprofessionals om te herstellen van de impact die de crisis heeft gehad. Komende periode bepaalt het ministerie met veldpartijen hoe dit kan worden geïmplementeerd.

Programma Werken in de Zorg

Om de druk op te zorg te verlichten is het noodzakelijk om continu voldoende gekwalificeerde zorgprofessionals op te leiden die breed en flexibel inzetbaar zijn. Maar ook zal moeten worden ingezet op het toeleiden en behouden van mensen voor de zorg. Met onder andere het Actieprogramma Werken in de Zorg heeft VWS een bijdrage geleverd aan intensivering van de inspanningen voor werven, scholen en behouden van medewerkers. Dit blijft belangrijk. Het programma loopt in 2021 af, maar een aantal onderliggende instrumenten lopen nog door in 2022, waaronder SectorplanPlus. Vanaf 2022 wordt een vervolg op het programma ingezet. Hiervoor zijn structureel middelen beschikbaar gesteld, voor 2022 ter hoogte van € 80 mln.

Een actuele visuele weergave van alle kernindicatoren van het actieprogramma is te vinden op [CBS Dashboard](#) onder het kopje 'Werken in de Zorg'.

De SER stelt een brede agenda op voor het vergroten van professionele ruimte, het verbeteren van scholingsmogelijkheden, ontwikkeling en loopbaan en het behoud van medewerkers, meer waardering en zeggenschap en betere borging van technologische en sociale innovatie. Specifiek ten aanzien van het thema zeggenschap geldt dat een gezamenlijk plan is opgesteld waarin een vijftal stappen wordt geschetst om zeggenschap te vergroten. Het gaat dan om de kwaliteit van zorg als uitgangspunt voor professionele zeggenschap, het opleiden en ontwikkelen om professionele zeggenschap uit te oefenen, loopbaanpaden met een passend functiehuis, vernieuwing in professionele zeggenschap en monitoring van het beloop van professionele zeggenschap op landelijk niveau. Het plan wordt het komende jaar nader uitgewerkt.

(Ont)Regel de zorg en zorgtechnologie

Ook is het efficiënt benutten van de tijd van zorgprofessionals van belang. In het jaar 2022 vervolgt VWS de aanpak van regeldruk in het programma (ont)Regel de zorg. De beweging naar meer digitale zorg wordt ondersteund met de Wet gegevensuitwisseling in de zorg (Wegiz) die in mei jl. naar de kamer is gegaan. Om elektronische gegevensuitwisseling te intensiveren heeft de zorg daarnaast ook een aantal voorzieningen nodig die landelijk en breed inzetbaar zijn. Denk hierbij aan het vastleggen van het al dan niet verlenen van toestemming van patiënten of cliënten voor het delen van gegevens. VWS werkt aan een afwegingskader om te bepalen of en hoe er meer publieke sturing op deze voorzieningen

nodig is. In 2022 zal dit afwegingskader gereed zijn. Tevens wordt volgend jaar meer ingezet op zorg op afstand met inzet van digitale toepassingen via aanbieders.

Informatiebeleid

Hieronder vallen het Informatieberaad, de veilige gegevensuitwisseling en authenticatie in de zorg en internationale gegevensuitwisseling. Om ook op de korte termijn de elektronische uitwisseling te versnellen, werkt VWS samen met het zorgveld aan het breder inzetten van bestaande ICT-oplossingen en het realiseren van een landelijk dekkend netwerk van onderling verbonden ICT-infrastructuren. Keuzevrijheid voor het netwerk en systeem van de individuele zorgaanbieder is hierbij een belangrijk criterium. InZicht is de stimuleringsregeling die dit mogelijk maakt voor de langdurige zorg. Hiervoor is in 2022 € 17,8 mln. beschikbaar.

Slimme zorgestafette

In 2022 wordt in februari de tweede Slimme Zorgestafette georganiseerd. In de regio vindt een (deels) digitale bijeenkomst plaats waarbij patiënten, professionals, zorgorganisaties, zorginkopers, werkgeversorganisaties en onderwijs aanwezig zijn. Het doel hiervan is om de implementatie van slimme zorg in die regio te versnellen en te bouwen aan regionale samenwerking. Ook worden regio's aan elkaar verbonden zodat er van elkaar geleerd wordt.

Stimuleringsregeling E-health Thuis

De nieuwe Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET) geeft een impuls aan de opschaling en borging van e-health-toepassingen die mensen thuis ondersteuning en zorg bieden. Het gaat hierbij om digitale toepassingen die de kwaliteit van leven van mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag verbeteren, die door de cliënt (of door zijn naasten) kan worden bediend dan wel (deels) in zijn directe omgeving wordt geplaatst. De ambitie van VWS is dat cliënten mede door het beschikbaar zijn en gebruik van e-health langer thuis kunnen blijven wonen. In 2022 is € 12,3 mln. beschikbaar.

Maatschappelijke diensttijd

In 2022 zal de verdere inbedding van Maatschappelijke Diensttijd als instrument in de uitvoering van het sociaal domein worden opgepakt. Rijk en gemeenten werken hierin samen en voor de (middel)lange termijn wordt nagegaan in hoeverre de overheid de ondersteuning van jongeren meer geïntegreerd kan vormgeven. In 2022 wordt samen met het MDT-netwerk verder toegewerkt naar het concreet inrichten van de MDTalliantie, de (juridisch) samenwerkingsvorm, de verantwoordelijkheden en taken van alle betrokken stakeholders. Er is voor 2022 € 100 mln. beschikbaar voor de verdere ontwikkeling van MDT.

Wet BIG

Onderzocht wordt hoe de wet BIG meer toekomstbestendig kan worden. Momenteel worden de voorstellen vanuit beroepsverenigingen bekeken op hun impact om te zien of de voorgestelde wijzigingen kunnen worden meegenomen. Ook wordt gekeken hoe de BIG toelatingsprocedure voor buitenlands gediplomeerde zorgverleners kan worden versneld. Naar verwachting worden de wijzigingen in 2022 geïmplementeerd.

Subsidies

Voor 2021-2022 is € 112 mln. beschikbaar voor het stagefonds. Ten behoeve van zorgopleidingen in het kader van de Wet publieke gezondheidszorg is € 27 mln. beschikbaar. Verpleegkundig specialisten (VS) en physician assistants (PA) worden opgeleid om minder complexe en routinematige taken van de huisarts of de specialist over te nemen. Hiervoor is € 38 mln. beschikbaar. In 2022 is voor de regeling Opleiding in een jeugd ggz-instelling € 2,3 mln. beschikbaar.

De beschikbare opleidingscapaciteit voor medische vervolgoopleidingen wordt beter benut. De vermoedelijke oorzaken van de stijging in de instroom zijn betere voorlichting over

opleidingsaanvragen en vereenvoudiging van het aanvraagproces. De raming voor de beschikbaarheidsbijdrage medische vervolgopleidingen Zvw wordt daarom met € 50 mln. structureel verhoogd.

Arbeidsmarktgerelateerde subsidies die worden genoemd, zijn de kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg (KiPZ) met als doel meer strategische investering in bij- en nascholing, ter hoogte van ca. € 206 mln. per jaar, de subsidie voor SectorplanPlus, in totaal € 420 mln. voor de looptijd (2017-2022) en het project Contractuitbreiding in de zorg van de Stichting Het Potentieel Pakken, ter grootte van € 7,2 mln. over de projectperiode van 2021 tot 2023. Voor een Nationale Zorgreserve stelt het kabinet € 5 mln. beschikbaar.

Via ZonMW wordt een onderzoek gesubsidieerd naar functiedifferentiatie en wordt geïnvesteerd in een onderzoeksinfrastructuur voor verpleegkundigen en verzorgenden.

Curatieve zorg

Acute zorg

Op basis van de Aanpassingswet Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) zal per 1 januari 2022 ook nieuwe regelgeving voor de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de acute zorg in werking treden. Deze regels bestendigen de huidige praktijk met betrekking tot het functioneren van het regionaal overleg acute zorgketen en de huidige veld- en wettelijke en normen voor de bereikbaarheid van de acute zorg. Tevens worden regels gesteld aan het besluitvormingsproces dat een zorgaanbieder dient te volgen als deze plannen heeft om eventueel het aanbod van acute zorg op een bepaalde locatie geheel of gedeeltelijk op te schorten of geheel of gedeeltelijk te beëindigen.

Geboortezorg

Voor de geboortezorg is in 2022 in totaal € 4,5 mln beschikbaar voor het doorvoeren van verdere verbeteringen, met als doel het terugdringen van de perinatale sterfte, morbiditeit en het bevorderen van een goede start van moeder en kind. Met deze middelen wordt o.a. ingezet op:

- Het ondersteunen van regio's die stappen willen zetten richting passende bekostiging voor integrale geboortezorg.
- Het ondersteunen van regio's bij het mogelijk maken van landelijke gegevensuitwisseling in de geboortezorg.

Ambulancezorg

Op 12 november 2018 heeft de minister voor Medische Zorg het actieplan ambulancezorg gepresenteerd. Het actieplan loopt tot eind 2022 en moet mogelijk maken dat de ambulancesector nu en in de toekomst goede ambulancezorg kan blijven bieden. Doel van het actieplan is o.a.:

- Zorgdragen voor een efficiëntere inzet van spoedeisende en planbare ambulancezorg: alleen een ambulance waar het echt moet, andere zorg waar het kan, met als uitgangspunt dat de patiënt minimaal even goede of zelfs betere zorg ontvangt.
- Zorgdragen voor voldoende professionals in de ambulancezorg, die zijn toegerust voor het belangrijke werk dat zij doen.
- Daarnaast willen partijen met dit actieplan een bijdrage leveren aan het oplossen van de druk op de acute zorg, door binnen de acute zorg de samenwerking te intensiveren en werkwijzen te uniformeren.

Overgangsrecht FLO/VUT-ouderenregeling voor de ambulance zorg

Bij de afschaffing van de regelingen rond Functioneel Leeftijdsontslag/ Vervoegde Uittreding (FLO/VUT) zijn afspraken gemaakt over de vergoeding van het overgangsrecht

ouderenregelingen voor de verschillende diensten om de continuïteit van ambulancezorg te garanderen en om een ongelijk speelveld tussen de verschillende soorten ambulancediensten (publiek, B3 en particulier) te voorkomen. De kosten van het overgangsrecht zijn in de tarieven voor de ambulancediensten verwerkt. Met de ambulancediensten is een overeenkomst gesloten, waarin is geregeld dat een groot deel van de kosten bij VWS gedeclareerd kan worden. In 2022 is hiervoor een bedrag beschikbaar van € 23,5 mln.

Strategische Evaluatie Agenda (SEA)

Het doel is om met de SEA te komen tot betere en meer bruikbare inzichten in de maatschappelijke toegevoegde waarde op belangrijke beleidsthema's, het meer benutten van dit inzicht en daarmee uiteindelijk hogere maatschappelijke toegevoegde waarde van beleid.

Een paar relevante evaluaties die er aan komen:

Aanpak Coronacrisis (2020-2021/2022)

De Onderzoeksraad voor Veiligheid is een [onderzoek](#) gestart naar de aanpak van de Coronacrisis door de Nederlandse overheid en andere betrokken partijen. Dit doet de Raad mede op verzoek van het kabinet. Bij het onderzoek kijkt de Raad onder meer naar de voorbereiding op een pandemie, de crisisbeheersing en de getroffen maatregelen en de uitfasering van deze maatregelen.

Ex post evaluatie Goed bestuur (2020-2021)

Om goede zorg te kunnen leveren, is goed bestuur en intern toezicht bij een zorginstelling belangrijk. De instelling heeft de ruimte om eigen beleid te maken voor goed bestuur. De [Rijksoverheid zorgt voor de wettelijke kaders](#) voor goed bestuur in de zorg. Omdat VWS het van groot belang vindt dat de evaluatie een directe verbinding heeft met het werkveld, is ervoor gekozen om allereerst sub-evaluaties uit te laten voeren door de branche- en beroepsverenigingen die de verschillende maatregelen van de agenda Goed bestuur binnen de sector uitrollen. Deze evaluaties zijn vervolgens het startpunt voor een overkoepelende analyse met als centrale vraag: In hoeverre is het veld, met ondersteuning/bijdrage van VWS, erin geslaagd om zorgaanbieders aan te zetten/te stimuleren tot professionaliseren van bestuur en toezicht? De uitgevoerde analyse wordt in 2021 verwacht, waarbij de aanbevelingen in de loop van 2021-2022 zullen worden opgepakt.

Evaluatie HLA's (2021)

De [evaluatie van de hoofdlijnenakkoorden](#) in de curatieve zorg in 2021 betreft de vier hoofdlijnenakkoorden met respectievelijk de medisch specialistische zorg, de huisartsenzorg, de wijkverpleging, de geestelijke gezondheidszorg alsmede de bestuurlijke afspraken met de paramedische zorg¹². [link 3]

IBO 'Ouderenzorg' (2021-2022)

De commissie Toekomst Zorg Thuiswonende Ouderen (TZTO) concludeerde in [haar rapport](#) dat de fysieke woon- en leefomgeving cruciaal is voor ouderen om zelfstandig te kunnen (blijven) wonen en zo min mogelijk afhankelijk te worden van zorg, maar dat hier nog onvoldoende op ingespeeld wordt. De geïnventariseerde beleidsopties voor de ouderen zorg richten zich in hoofdlijnen op het vergroten van de verantwoordelijkheid van de ouderen zelf door het verkleinen van het verzekerd pakket of het verhogen van eigen betalingen; en het verhogen van de toegangscriteria van de Wlz waardoor ouderen niet of later gebruik kunnen maken van dure intramurale ouderen zorg. Dit IBO heeft als doel om de beleidsopties gericht op een houdbare ouderen zorg gestructureerd in beeld te brengen, de randvoorwaarden om deze uitvoerbaar te laten nader uit te werken en maatregelen in kaart te brengen die het beroep op zwaardere, i.e. duurdere ouderen zorg kunnen voorkomen of uitstellen.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Na een zwaar jaar gloort er licht aan het einde van de tunnel. De vaccinatiegraad stijgt en de economische vooruitzichten zijn gunstig. In sommige sectoren is sprake van een historische krapte op de arbeidsmarkt. Doorgaan met het geven van generieke steun zit verder herstel in de weg en brengt daarmee het toekomstig verdienvermogen van ons land in gevaar. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft er daarom na anderhalf jaar steun voor gekozen om de generieke steun per 1 oktober 2021 stop te zetten. In het vierde kwartaal van 2021 zijn nog enkele regelingen van kracht, waaronder maatregelen uit het aanvullend sociaal pakket die doorlopen in 2022. Hierin blijft er aandacht voor kwetsbare groepen.

Over de hele kabinetsperiode is gewerkt aan drie grote lijnen richting een toekomstbestendige arbeidsmarkt, waar het ministerie van SZW zich ook in 2022 voor in gaat zetten. Denk aan de Wet arbeidsmarkt in balans, het pensioenakkoord en verruiming van het geboorteverlof. In 2022 kunnen mensen inspelen op een veranderde arbeidsmarkt door middel van het STAP scholingsbudget. Verder draagt het ministerie van SZW bij aan kansen voor iedereen. Zo wordt de hulp aan mensen met schulden versneld. De coronacrisis heeft de kwetsbaarheden in de sociale zekerheid extra zichtbaar gemaakt. Daarnaast wordt gewerkt aan een passende balans tussen dienstverlening en handhaving.

Arbeidsmarkt

De uitgangspositie op de arbeidsmarkt vóór de coronacrisis was erg gunstig; historisch positieve waarden voor het aantal werkenden en werklozen. Door de coronacrisis is dit verslechterd maar de Nederlandse economie heeft zich, ondersteund door de uitgebreide steun- en herstelpakketten, veerkrachtig getoond. Wel vallen de klappen bij specifieke groepen. Zo is het aantal werkende laagopgeleiden relatief veel afgenomen. Hetzelfde geldt voor jongeren, mensen met een migratieachtergrond en mensen met een arbeidsbeperking. Deze groepen werken vaker op basis van onzekere contracten of werken in de sectoren die hard geraakt zijn. Het zijn ook veelal groepen die vóór de coronacrisis een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hadden.

De werkzame beroepsbevolking kan worden uitgesplitst in vaste en flexibele arbeidsrelaties en zelfstandigen. Het aandeel flexibele contracten is in 2020 afgenomen voor alle opleidingsniveaus. Het is onduidelijk in hoeverre dit het effect is van de coronacrisis, de Wet arbeidsmarkt in balans of van andere oorzaken. Om dit beter in beeld te brengen wordt er een algehele evaluatie van de Wet arbeidsmarkt in balans opgezet die in 2025 aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden. Het aantal mensen met een vast contract steeg, evenals het aantal zelfstandigen, vooral bij een midden- en hoog opleidingsniveau.

Tabel 16 Kerncijfers arbeidsmarkt

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Beroepsbevolking (x 1.000)	9.125	9.267	9.308
Niet-beroepsbevolking (x 1.000)	3.812	3.749	3.786
Werkzame beroepsbevolking (x 1.000)	8.774	8.953	8.951
Werkloze beroepsbevolking (x 1.000)	350	314	357
Werkloosheidspercentage	3,8	3,4	3,8
15 tot 25 jaar (jeugdwerkloosheid)	7,2	6,7	9,1
25 tot 45 jaar	2,8	2,8	3,3
45 tot 75 jaar	3,6	2,7	2,4

Bron: CBS, Statline. De kerncijfers in de tabel betreffen de leeftijdsgroep 15 tot 75 jaar.

Stimulans arbeidsmarktpositie

Leven lang ontwikkelen

De coronacrisis heeft het belang van een leven lang ontwikkelen onderstreept. Hiermee blijven mensen inzetbaar op een veranderende arbeidsmarkt. Dit kan werkloosheid voorkomen en vergroot inkomenszekerheid en werkzekerheid. Het ministerie van SZW streeft er daarom naar dat het voor werkgevers en werkenden vanzelfsprekend wordt om te investeren in de ontwikkeling tijdens de gehele loopbaan.

STAP-budget

Het ministerie van SZW stimuleert dat mensen zich gedurende hun loopbaan ontwikkelen. Dit gebeurt onder andere met het Stimulering Arbeidsmarktpositie (STAP)-budget. Werkenden en niet-werkenden kunnen vanaf 1 maart 2022 tot € 1.000 aanvragen voor een scholingsactiviteit. Dit komt ter vervanging van de fiscale aftrek scholingsuitgaven. Het STAP-budget staat los van de arbeidsrelatie en is beschikbaar voor iedereen. Werknemers, zelfstandigen en werkzoekenden kunnen via het crisispakket NL Leert Door daarnaast kosteloos ontwikkeladvies en scholing volgen.

NL leert door

Het NL leert door programma is opgezet in het kader van crisis- en herstelmaatregelen waar door middel van leren en ontwikkelen wordt ingezet op het behoud van werk of de overgang naar nieuw werk voor mensen die als gevolg van de coronacrisis in de problemen zijn gekomen. Het programma bestaat uit drie subsidieregelingen: NL leert door met inzet van ontwikkeladvies, NL leert door met inzet van scholing en NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk. In 2022 staat budget gereserveerd voor de afronding van de tijdvakken van de regeling NL leert door met inzet van scholing (€ 25,6 mln.) en voor de regeling NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk (€ 27 mln.).

MIP

In 2020 is het meerjarige investeringsprogramma duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen (MIP) opgezet. Met dit programma is structureel € 10 mln. beschikbaar, dat is voortgekomen uit het pensioenakkoord. In 2022 lopen de activiteiten van het MIP door, met als doel om bewustwording te creëren en kennis (door) te ontwikkelen. Naast communicatieactiviteiten en het verbinden van wetenschap en praktijk, opent eind 2021 een subsidieregeling om een maatschappelijke beweging te stimuleren waarin interventies, werkwijzen en methodieken op het gebied van DI en LLO vaker, beter en sneller worden toegepast. Dit door het (door)ontwikkelen van praktijk- en wetenschappelijke kennis en deze toepasbaar maken voor bedrijven, sectoren en organisaties. De beoordeling van aanvragen en subsidieverstrekking voor projecten zal naar verwachting in 2022 van start gaan.

Arbeidsmarkt in balans

Wet arbeidsmarkt in balans

Met de invoering van de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab) per 1 januari 2020 is het voor werkgevers aantrekkelijker geworden om een vast contract aan te bieden. Belangrijk

onderdeel van de Wab is de WW-premiedifferentiatie naar de aard van het contract. Doordat werkgevers een lage WW-premie betalen voor vaste contracten en een hoge premie betalen voor flexibele contracten wordt het aantrekkelijker om een vast contract aan te bieden. Om te voorkomen dat contracten die aan de voorwaarden van de lage premie voldoen, zoals vaste contracten, toch als flexibele arbeid worden ingezet, zijn bepaalde uitzonderingen opgenomen. Bij deze uitzonderingen, zogeheten herzieningssituaties, draagt de werkgever met terugwerkende kracht alsnog de hoge premie af. Eén van deze situaties is dat een werknemer binnen een kalenderjaar 30% of meer uren overwerkt. Deze uitzondering is vanwege de coronacrisis opgeschort, maar treedt in 2022 weer in werking.

Arbeidsmarktpositie zelfstandigen

Het ministerie van SZW wil zelfstandigen de ruimte geven om te ondernemen en tegelijkertijd zelfstandigen aan de onderkant beschermen. Het ministerie van SZW wil zoveel mogelijk een gelijk speelveld voor werkenden creëren, schijnzelfstandigheid aanpakken en duidelijkheid geven of sprake is van een dienstbetrekking. Om meer duidelijkheid te geven of er sprake is van een dienstbetrekking is een online tool (webmodule) ontwikkeld die (mogelijke) opdrachtgevers van zelfstandigen kunnen gebruiken om in te schatten of er sprake is van een dienstbetrekking. Daarnaast is met een aantal sectoren het gesprek gevoerd over de knelpunten die opdrachtgevers en zelfstandigen ervaren. Over de uitkomsten van de pilot van de webmodule is de Tweede Kamer recent geïnformeerd in de zevende voortgangsbrief [Werken als zelfstandige](#). De besluitvorming hierover wordt aan een volgend ministerie van SZW gelaten. Daarnaast zijn er de afgelopen tijd stappen gezet richting een gelijk speelveld.

Ontzorgen kleine werkgevers

Het ministerie van SZW komt kleine werkgevers tegemoet in de kosten van loondoorbetaling bij ziekte. Een belangrijk onderdeel van dit pakket is het verlagen van de kosten van arbeidsongeschiktheid voor werkgevers. Door de gedifferentieerde premie betalen kleine werkgevers minder Aof-premie dan grote werkgevers. Deze premie geldt vanaf 1 januari 2022. Structureel is hiervoor € 450 mln. beschikbaar voor kleine werkgevers. Kleine werkgevers kunnen dit geld gebruiken om zich goed te verzekeren, bijvoorbeeld door het afsluiten van de MKB Verzuim-ontzorg-verzekering. In 2022 is er incidenteel € 300 mln. extra beschikbaar en in 2023 is dat € 150 mln.

Arbeid en zorg

Vanaf 2 augustus 2022 krijgen werknemers bij opname van ouderschapsverlof gedurende 9 weken recht op een uitkering. Hiervoor was dit verlof in principe onbetaald. Om ervoor te zorgen dat meer mensen kunnen kiezen hoe ze werk en zorg combineren, krijgen ouders voortaan de eerste 9 weken een uitkering van 50% van hun dagloon (tot 50% van het maximum dagloon). Met deze uitbreiding wordt toegewerkt naar een evenwichtigere verdeling tussen het werk en privéleven van vrouwen en mannen. De uitkering bedraagt 50% van het dagloon, met als maximum 50% van het maximum dagloon.

Eerlijk, gezond en veilig werk

Arbovisie 2040

Het ministerie van SZW zorgt ervoor dat gezond en veilig werken de norm blijft, ook op een veranderende arbeidsmarkt. In 2022 wordt een nieuwe langetermijnvisie op het arbobeleid vastgesteld: de Arbovisie 2040. Belangrijke onderwerpen zijn preventie, het verbeteren van de arbeidsgerelateerde zorg en de verbinding daarvan met de reguliere zorg en het verbeteren van de naleving. De concept Arbovisie wordt in 2022 na advies van de SER vastgesteld.

Gezonde en veilige arbeidsomstandigheden

Het ministerie van SZW stimuleert werkgevers en werknemers om gezonde en veilige arbeidsomstandigheden te creëren, thuis en op locatie. Onderdeel van dit plan is het

vergroten van de bekendheid en het bevorderen van risicobeheersing. Ook heeft het ministerie van SZW € 5 mln. vrijgemaakt om thuiswerken te bevorderen en daarbij aandacht te besteden aan de mentale gevolgen en gevolgen voor vitaliteit.

Pensioenen

Het ministerie van SZW werkt aan een toekomstbestendig pensioenstelsel. Met de afspraken die in het pensioenakkoord samen met sociale partners zijn gemaakt, wordt het pensioenstelsel transparanter, persoonlijker en sluit het beter aan bij de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

MDIEU-regeling

Duurzame inzetbaarheid wordt door het ministerie van SZW gestimuleerd. In het pensioenakkoord zijn middelen vrij gemaakt om ervoor te zorgen dat mensen gezond werkend hun pensioen kunnen bereiken. Via de tijdelijke maatwerkregeling duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden (MDIEU) ondersteunt het ministerie van SZW sectoren die investeren in de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Daarnaast is subsidie beschikbaar voor sectoren die knelpunten ervaren bij het treffen van regelingen voor eerder uittreden. Sociale partners in sectoren kunnen in gezamenlijk overleg subsidieaanvragen indienen met als doel het duurzaam inzetbaar houden van werkenden, het faciliteren van langer doorwerken en het wegnemen van knelpunten bij het realiseren van regelingen die tijdelijk vrijgesteld zijn van RVU-heffing (na inwerkingtreding van de betreffende wetgeving vanaf 1 januari 2021). Daarnaast kan subsidie aangevraagd worden om faciliteiten voor werkenden te introduceren om inzicht te krijgen in de effecten op het inkomen en pensioenuitkering bij het gebruik maken van diverse regelingen.

Kansen voor iedereen

Werk is de sleutel tot een inkomen, maatschappelijke participatie en integratie. Daarom wil het ministerie van SZW dat zoveel mogelijk mensen kunnen werken. Niet iedereen heeft gelijke kansen op de arbeidsmarkt. Denk aan mensen met een arbeidsbeperking of mensen met een migratieachtergrond. Het is belangrijk dat zij hulp krijgen als dat nodig is. Daarnaast is er een groep kwetsbare burgers die gestapelde zorg en ondersteuning nodig heeft om aan het werk te gaan.

Breed offensief

Het ministerie van SZW wil bij het maken van beleid beter aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van de mensen om wie het gaat. Samen met mensen met een arbeidsbeperking, werkgevers en gemeenten, is het ministerie van SZW gestart met 'het breed offensief'. Dit is een pakket maatregelen gericht op het verhogen van de kans op werk van mensen met een arbeidsbeperking. Met het breed offensief wordt het voor werkgevers eenvoudiger om mensen met een beperking in dienst te nemen en te houden. Een ander uitgangspunt is dat werken moet lonen. Hiervoor is een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Vanaf 2022 ontvangen gemeenten de middelen voor loonkostensubsidies op basis van realisaties. Hiermee stimuleert het ministerie van SZW gemeenten mensen aan het werk te helpen met loonkostensubsidie.

In verband met het voorstel om een gedeelte van de inkomsten van mensen die in deeltijd met loonkostensubsidie werken vrij te laten, is structureel € 40 mln. toegevoegd aan het macrobudget voor participatiewetuitkeringen. Voor de overige voorstellen uit het breed offensief is incidenteel € 53 mln. beschikbaar gesteld. Hiervan is na overleg met gemeenten reeds € 42 mln. ingezet. Over de resterende middelen vindt nog overleg plaats met gemeenten om tot een doelmatige besteding te komen.

Lage-inkomensvoordeel

Het Lage-inkomensvoordeel (LIV) bestaat sinds 2017. Het LIV is een tegemoetkoming in de loonkosten aan werkgevers met als doel banen te creëren en te behouden voor werknemers aan de basis van de arbeidsmarkt. Met ingang van 2021 is de tegemoetkoming voor werkgevers per werknemer met een uurloon tussen de 100 en 125% van het minimumloon € 0,49 per uur en maximaal € 960 per kalenderjaar. Omdat het LIV bedoeld is om substantiële banen te creëren, behoren werknemers alleen tot de LIV doelgroep als zij minimaal 1.248 uur per jaar gewerkt hebben.

Per 2025 worden de middelen voor het LIV ingezet voor jongeren met een (potentieel) kwetsbare positie op de arbeidsmarkt en voor het structureel maken van de loonkostenvoordelen (LKV) banenafpraak.

Loonkostenvoordelen

De Loonkostenvoordelen (LKV's) bestaan sinds 2018. Er zijn vier typen LKV: LKV Ouderen, LKV Arbeidsgehandicapten, LKV Herplaatsen Arbeidsgehandicapten en LKV Doelgroep Banenafpraak en scholingsbelemmerden. De LKV's zijn tegemoetkomingen in de loonkosten voor werkgevers met als doel werkgevers te stimuleren om specifieke groepen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst te nemen.

LKV Banenafpraak en scholingsbelemmerden

Als een werkgever een werknemer uit de doelgroep Banenafpraak in dienst neemt, is er recht op het LKV Banenafpraak en scholingsbelemmerden. Dit betreft bijvoorbeeld mensen die onder de Participatiewet vallen en geen wettelijk minimumloon kunnen verdienen, mensen die op een reguliere werkplek werken met een Wsw-indicatie en Wajongers met arbeidsvermogen. Hetzelfde geldt voor zogenoemde scholingsbelemmerden, die de afgelopen 5 jaar door ziekte of gebrek belemmering hebben ondervonden bij het volgen van onderwijs. De tegemoetkoming is € 1,01 per uur en maximaal € 2.000 per jaar.

Om de duurzaamheid van de banen voor mensen uit de doelgroep banenafpraak te vergroten, worden twee wijzigingen beoogd in het LKV banenafpraak. Het LKV banenafpraak wordt structureel beschikbaar in plaats van maximaal drie jaar na in dienst treden. Daarnaast kunnen werkgevers het LKV banenafpraak toepassen voor alle werknemers die ze in dienst hebben en niet alleen voor de werknemers die onlangs in dienst zijn getreden. Ook wordt de doelgroepverklaring afgeschaft. Deze maatregelen vergen wetswijziging en zijn beoogd per 2024.

Transitievergoeding na 2 jaar ziekte

Vanaf 1 april 2020 worden werkgevers gecompenseerd voor de transitievergoeding die zij moeten betalen bij ontslag van een twee jaar zieke werknemer. De regeling wordt met terugwerkende kracht ingevoerd. Voor 1 oktober 2020 dienden aanvragen voor compensatie van vergoedingen betaald tussen 1 juli 2015 en 31 maart 2020 te zijn ingediend. De compensatie is afhankelijk van de hoogte van de betaalde transitievergoeding.

Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten

De banenafpraak uit het Sociaal Akkoord van 2013 heeft tot doel om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen bij reguliere werkgevers. Met de sociale partners is afgesproken 125.000 banen voor deze doelgroep te creëren.

Met 53.799 extra banen heeft de sector markt de doelstelling van 50.000 banen weer gehaald. De overheidswerkgevers hebben de doelstelling ook in 2020 niet gehaald. Ten opzichte van de nulmeting heeft de sector overheid 12.298 extra van de afgesproken 17.500 extra banen gerealiseerd.

Om mogelijke negatieve werkgelegenheidsgevolgen op te vangen en mensen uit de banenafpraak zo snel mogelijk weer naar nieuw werk te begeleiden heeft het kabinet € 36 mln. vrijgemaakt voor de tijdelijke impuls banenafpraak.

Publiek-private samenwerking

Sommige mensen die hun baan verliezen of met werkloosheid worden bedreigd, zijn gebaat bij extra ondersteuning. Voor hen heeft het kabinet samen met werkgevers, werknemers, gemeenten en UWV een nieuwe aanpak ontwikkeld (publiek-private samenwerking). Die aanpak houdt in dat de werkzoekende vroegtijdig bij één loket terecht kan, waarbij wordt bekeken wat het beste aansluit op wat hij nodig heeft. Regionale mobiliteitsteams zullen de werkzoekenden en de werkgevers daarbij helpen.

Deze nieuwe aanpak wordt zorgvuldig geëvalueerd zodat een volgend kabinet hier lering van kan trekken bij structurele hervormingen. Een deel van de trajecten uit dit pakket loopt nog door in 2022, zoals de incidentele extra middelen voor gemeentelijke re-integratie (€ 60 mln.) en schulden (€ 30 mln.).

Individuele plaatsing & steun

UWV heeft met een subsidieregeling onderzocht of Individuele Plaatsing en Steun (IPS) een aanvulling kan zijn op de bestaande re-integratie instrumenten. IPS blijkt een waardevol re-integratie instrument voor mensen met ernstige psychische aandoeningen (EPA). Vanaf 1 januari 2022 koopt UWV vanuit het re-integratiebudget daarom ook IPS in voor haar klanten met EPA. Tegelijkertijd heeft er een subsidieregeling gelopen waarbij UWV subsidie kan verstrekken voor IPS aan zowel gemeente- als UWV-klanten met Common Mental Disorders (CMD). Het kabinet heeft in totaal € 18 mln. beschikbaar gesteld voor een tijdelijke impuls van IPS-trajecten in 2021 en 2022. Hiermee kunnen er meer trajecten gestart worden voor zowel de EPA- als de CMD-groepen en voor zowel gemeente- als UWV-klanten. Wajongers vallen hier ook onder.

Scholingsexperiment voor WGA-gerechtigden

In overleg met de sociale partners en UWV heeft het kabinet besloten extra te investeren in scholing van mensen met een WGA-uitkering. De komende twee jaar gaat UWV vaker scholing aanbieden. Daarnaast gaat UWV experimenteren met nieuwe vormen van scholing. Voor mensen met taalproblemen start UWV pilots met op werk gerichte taaltrainingen. Verder gaat UWV in 2022 en 2023 experimenteren met de inzet van leerwerkcombinaties onder intensieve begeleiding voor de WGA-uitkeringsgerechtigden. Deze twee pilots voor nieuwe vormen van scholing worden bekostigd vanuit het premiegefinancierde gedeelte van het Scholingsexperiment WGA.

Voorkomen van armoede, schulden en multiproblematiek

Armoede en schulden leiden tot veel stress en daardoor ook tot problemen op het terrein van werk, huisvesting, gezondheid, opvoeding, ggz-problematiek en veiligheid. Het kabinet wil mensen met beginnende geldzorgen, met name uit kwetsbare groepen, vroegtijdig in beeld krijgen en ondersteuning bieden. Zodat mensen problematische schulden kunnen voorkomen. Als gevolg van de pandemie zullen meer mensen naar verwachting te maken krijgen met schulden. Daarom heeft het kabinet de armoede- en schuldenaanpak geïntensiveerd en versneld. De verschillende projecten lopen van begin 2021 tot eind 2022. Het kabinet stimuleert de inzet van saneringskredieten en reserveert daarvoor in totaal € 30 mln. voor de komende jaren.

Samenleving en integratie

Het kabinet streeft ernaar dat nieuwkomers zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren en kunnen meedoen in de samenleving, het liefst via betaald werk. Daarom heeft het kabinet

gewerkt aan een nieuw inburgeringsstelsel, dat start op 1 januari 2022. In het nieuwe stelsel start de inburgering sneller dan voorheen, wordt een hoger taalniveau gevraagd en wordt maatwerk en begeleiding geboden door gemeenten. Hierbij is ook aandacht voor de ondersteuning van inburgeraars die vallen onder de huidige Wet inburgering.

Het kabinet draagt bij aan gelijke kansen op de arbeidsmarkt voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond. Zij hebben, óók bij vergelijkbare kwalificaties, een minder stevige positie op de arbeidsmarkt. Om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren onderzocht het kabinet met pilots 'wat werkt'.

In het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) is in een achttal pilots onderzocht 'wat werkt' om de arbeidsmarktpositie en –participatie van mensen met een migratieachtergrond te verbeteren. Om de lessen uit de pilots in de praktijk te laten landen is met 20 landelijke partijen in de Taskforce Werk & Integratie (sociale partners, gemeente- en onderwijskoepels, UWV, de uitzendbranche, vluchtelingenorganisatie en de Ministeries van SZW en OCW) een werkagenda ontwikkeld.

Jonggehandicapten

De overheid biedt jonggehandicapten arbeids- en inkomensondersteuning. De Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) bestaat met ingang van 2021 uit twee groepen jonggehandicapten: Wajongers met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie en Wajongers die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.

In 2021 is het aantal mensen die werken met een Wajong-uitkering afgenomen. UWV heeft in de Monitor arbeidsparticipatie arbeidsbeperkten 2020 het effect van corona meegenomen op de arbeidsparticipatie in de eerste helft 2020. De arbeidsparticipatie van mensen in de Wajong nam af. De oorzaak daarvan was niet zozeer dat mensen onder de invloed van de crisis vaker hun baan verloren, maar kwam vooral doordat mensen geen nieuwe baan konden vinden. Het zijn met name de mensen met een tijdelijk dienstverband die geraakt worden door de coronacrisis, iets wat we ook op de totale arbeidsmarkt zien. Mensen met een arbeidsparticipatie zijn vaker aangewezen op flexibele arbeid.

Werkloosheid

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid en stimuleert hen het werk te hervatten. Zij kunnen een beroep doen op een uitkering die voorziet in een tijdelijk inkomen om de periode van werkloosheid te overbruggen. Hiervoor zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Werkloosheidswet (WW). Door de uitgebreide steunpakketten zal het WW-volume in 2021 naar verwachting lager liggen dan in 2020. Na afloop van de steunpakketten wordt een lichte stijging van de WW-instroom verwacht, hetgeen resulteert in een oplopende instroom in 2022.

Crisis dienstverlening

Crisisdienstverlening is onderdeel van het steun- en herstellepakket. Voor de landelijke ondersteuning en coördinatie van de crisisdienstverlening is in 2022 € 4,7 miljoen beschikbaar. Van een deel hiervan ontvangen werkgevers- en werknemersorganisaties een projectsubsidie voor de landelijke coördinatie van de crisisdienstverlening. Met de subsidies bieden de werkgevers- en werknemersorganisaties met name landelijke aansturing en ondersteuning aan de desbetreffende organisaties die deelnemen aan de regionale mobiliteitsteams in de regio's. In het steun- en herstellepakket zijn ook middelen vrij gemaakt ter verbetering van de directe en duurzame inzetbaarheid van werkzoekenden en met werkloosheid bedreigden door middel van bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo, waarbij werken wordt gecombineerd met het doen van (een deel van) een mbo-opleiding. Naast de middelen die de regionale mobiliteitsteams krijgen voor financiering van mbo-instellingen voor uitvoering van

de opleidingen, is ook voorzien in subsidie voor werkgevers die als erkend leerbedrijf praktijkplaatsen realiseren. Crisisdienstverlening is onderdeel van het aanvullend sociaal pakket. Deze van-werk(loosheid)-naar-werk begeleiding vindt plaats middels regionale mobiliteitsteams (RMT's). Voor deelname aan deze RMT's kunnen vakbonden, werkgeversorganisaties, UWV en gemeenten een beroep doen op deze middelen.

Kinderopvang

De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang. De overheid hecht aan goede, veilige en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren.

Verbetertraject Kinderopvangtoeslag

Sinds 2018 werken het Ministerie van SZW en Toeslagen in het verbetertraject kinderopvangtoeslag samen aan het verbeteren van de dienstverlening en het terugdringen van het aantal hoge terugvorderingen. In 2020 zijn verschillende verbetermaatregelen geïmplementeerd. Na het doorvoeren van deze verbetermaatregelen is er nog ruimte voor verdere verbeteringen binnen de uitvoering van de kinderopvangtoeslag. Daarom zal een vervolg aan het verbetertraject gegeven worden. Daarmee worden er blijvend stappen gezet om nog zoveel mogelijk verbeteringen in dienstverlening en uitvoering binnen het huidige stelsel door te voeren zodat ouders die momenteel toeslag(en) ontvangen minder problemen ervaren.

Budgettaire ontwikkelingen

Het totale gebruik van kinderopvang is in 2022 naar verwachting licht hoger dan in 2021, daardoor komen ook de uitgaven kinderopvangtoeslag iets hoger uit. Na een daling in 2023 die vooral samenhangt met een oplopende werkloosheid nemen in latere jaren de uitgaven naar verwachting geleidelijk weer toe. Dit komt met name door een stijging van het aantal kinderen op de dagopvang als gevolg van de demografische ontwikkeling.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Om het tekort aan stages en leerwerkplekken tegen te gaan, wordt het budget voor de 'subsidieregeling praktijkleren' verhoogd en het actieplan stages en leerbanen met nog een jaar verlengd. Extra aandacht zal het kabinet besteden aan kwetsbare jongeren zoals studenten met een migratieachtergrond die relatief vaker te maken krijgen met discriminatie op hun stageplaats.

Nationaal Programma Onderwijs

In het studiejaar 2021-2022 wordt het wettelijk tarief voor les- of cursusgeld gehalveerd. Het hoger onderwijs ontvangt middelen uit het 'Nationaal Programma Onderwijs' om studieovertraging en achterstanden die zijn ontstaan tegen te gaan. Hiervoor wordt ongeveer € 1 mld. vrijgemaakt. Hogescholen en universiteiten kunnen deze middelen ook inzetten voor het verminderen van stagetekorten. De ambitie is om eind 2022 de achterstanden in het onderwijs en bij het lopen van stage te hebben weggewerkt. Er zijn specifieke middelen voor geneeskunde- en lerarenopleidingen waar door de coronamaatregelen studieovertraging in het praktijkleren en op stages zijn ontstaan.

Het kabinet wil studenten ook graag financieel tegemoetkomen. Het hoger onderwijs wordt gevraagd om naast de halvering van het wettelijk collegegeld ook de instellingstarieven te verlagen. Het kabinet wil de onderwijsinstellingen hiervoor compenseren. Studenten die het recht op hun basis- of aanvullende beurs in studiejaar 2021-2022 of 2022-2023 verliezen, worden ook gecompenseerd. Voor de studenten wordt (onder voorwaarden) het reisrecht verruimd wat een bijdrage kan leveren aan het tekort aan leerplaatsen in de zorg. Het wordt zo namelijk gemakkelijker gemaakt om verder van de stageplaats af te wonen.

De Regeling kwaliteitsafspraken 2019-2022

De Regeling kwaliteitsafspraken 2019-2022 heeft als doelstelling de kwaliteit van het mbo-onderwijs te verbeteren en geeft de regio de ruimte. Vanaf 2019 tot en met 2022 kon en kan iedere instelling aan de slag met de eigen regionale situatie. Met de opstelling van een eigen kwaliteitsplan komt een mbo-instelling in aanmerking voor een investeringsbudget. Instellingen kunnen bijvoorbeeld aan de slag met de verbetering van opleidingen, aansluiting bij de regionale arbeidsmarkt en het onderwijsaanbod voor leven lang ontwikkelen. Zij werken hierbij samen met bedrijven, gemeenten, en andere partijen in de regio. Een belangrijk punt is dat elk van de instellingen de eigen invulling regionaal kan kiezen. Naast de mogelijkheid om aan de slag te gaan met de eigen regionale situatie kent deze regeling drie speerpunten: jongeren in kwetsbare positie, gelijke kansen en opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. Alle mbo-instellingen hebben daarvoor eind 2018 een agenda ingediend en ontvangen daarvoor geld uit het investeringsbudget. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zal het beleid evalueren om te zien of het leidt tot een effectieve, doelmatige aanpak en verdere verbetering van de onderwijskwaliteit.

Er komt een aanvullende regeling voor de regio om om te gaan met het dalende aantal leerlingen. Scholen ontvangen middelen om een meerjarig plan op te stellen dat gericht is op het toekomstbestendig maken van het onderwijsaanbod in de regio.

Regionaal Investeringsfonds

Met het Regionaal Investeringsfonds worden middelen beschikbaar gesteld voor de samenwerking van beroepsonderwijs, bedrijfsleven en overheden in de regio. Mbo-instellingen kunnen een aanvraag doen voor bekostiging van een samenwerkingstraject dat leidt tot verbetering van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in de regio. De samenwerkingspartners dragen financieel voor 50 tot 67 procent bij. In totaal is er voor de periode 2019-2022 € 100 mln. beschikbaar, waarvan € 22,3 mln. voor projecten die een aanvraag doen in 2022, het laatste jaar van de huidige regeling.

Voor 2022 is € 19,4 mln. beschikbaar voor de subsidieregeling regionale aanpak personeelstekort in het onderwijs. Deze subsidieregeling kan worden gebruikt om partijen in de regio te ondersteunen om het lerarentekort in het po, vo en mbo gezamenlijk aan te pakken en regionaal aan te passen.

Subsidieregeling praktijkleren

De subsidieregeling praktijkleren is bedoeld om werkgevers te stimuleren meer leerplaatsen aan te bieden. Door de regeling kunnen leerlingen, studenten of werknemers die een (beroeps)opleiding volgen, zich beter voorbereiden op de arbeidsmarkt en kunnen werkgevers beschikken over beter opgeleid personeel. De subsidie is een tegemoetkoming in de kosten die een werkgever maakt voor begeleiding. De subsidieregeling praktijkleren is in 2019 tot en met 2023 verlengd.

Leven lang ontwikkelen

Het ministerie van OCW werkt met andere departementen, sociale partners, onderwijsinstellingen en andere stakeholders aan het realiseren van een doorbraak op leven lang ontwikkelen. De fiscale aftrek die er nu is voor scholingsuitgaven zal vanaf 2022 worden omgevormd tot een gerichte uitgavenregeling, het STAP-budget (Stimulering Arbeidsmarktpositie). In 2022 is € 6,8 mln. beschikbaar voor het verbeteren van de voorwaarden voor leven lang ontwikkelen.

Stagetekorten

Verder wordt bekeken hoe uitvoering kan worden gegeven aan een motie waarin wordt verzocht hoe het kabinet in samenwerking met onderwijs, werkgevers en partijen in de regio de mogelijkheden verder kunnen verkennen om het stagetekort te verkleinen. Bijvoorbeeld door een versnelde certificering van leerwerkbedrijven, duostages of kennisdeling.

Ruimte in de Regio

Het experiment Ruimte in de Regio loopt nog. Een eerste tussentijdse evaluatie vindt dit jaar plaats. Dit beleid heeft tot doel de regio de ruimte te bieden en zo de aansluiting van de opleidingen op de regionale arbeidsmarkt te verbeteren. Ook zijn doelstellingen het eigenaarschap van docenten en werkgevers voor de inhoud van het onderwijs te verbeteren en de kwaliteit en innovatiekracht van het onderwijs te versterken.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) staat voor een duurzaam en ondernemend Nederland. Het jaar 2022 zal voor EZK grotendeels in het teken staan van een duurzaam herstel uit de coronacrisis. EZK werkt aan de hervatting van de groei, in lijn met de Groeistrategie van het kabinet, en aan een verdere verduurzaming van de samenleving.

Inleiding

De Nederlandse economie is minder hard geraakt dan veel andere Europese landen. De werkloosheid is na een initiële stijging tussen maart en augustus 2020 voortdurend gedaald tot 3,1% in juli 2021. De veerkracht is te danken aan een al relatief ver gedigitaliseerde economie en samenleving en de effectiviteit van de overheidssteun. De digitale maatschappij is in een versnelling geraakt door de coronacrisis. In sommige sectoren zijn grote tekorten aan personeel, terwijl de steun die voortkomt uit de pakketten ook mensen belemmert de overstap te maken naar plekken waar zij hard nodig zijn.

Naar verwachting is voor het eind van dit jaar de economie weer op het niveau van voor de coronacrisis. Met het van het slot gaan van de dienstensector en de afbouw van het steunbeleid herstelt de normale dynamiek van bedrijfsopheffingen en -oprichtingen zich. Hierdoor loopt de werkloosheid naar verwachting ietwat op van 3,4% in 2021 naar 3,5% in 2022. Uiteraard is deze raming met veel onzekerheid omgeven. Nieuwe uitbraken (van nieuwe virusvarianten) kunnen volgens het CPB alsnog roet in het eten gooien. In alle scenario's adviseert het CPB om in te zetten op herstelbeleid en de economie zich te laten aanpassen aan nieuwe omstandigheden.

Waar steunbeleid gericht was op behoud van werkgelegenheid, dient herstelbeleid zich nu te richten op een duurzaam herstel en aanpassingsvermogen in het licht van de uitdagingen op de lange termijn. Ook bij positief verloop van ontwikkelingen rondom het coronavirus kunnen de economische gevolgen nog een tijd zichtbaar blijven. Bijvoorbeeld omdat bedrijven tijd nodig hebben om te herstellen, omdat investeringen in mensen en kapitaalgoederen zijn uitgesteld, de internationale toeleverketen nog hinder ondervindt, of omdat de wereldwijde vraag naar goederen en diensten achterblijft.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat zet zich in t.b.v. *goed functionerende economie en markten, innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei (bedrijvenbeleid), een toekomstfonds, doelmatige energievoorziening en beperking van klimaatverandering en een veilig Groningen met perspectief.*

Innovatie

Innovatie is één van de belangrijkste bronnen voor economische groei, welvaart en vooruitgang op tal van maatschappelijke terreinen. Succesvolle innovaties creëren niet alleen toegevoegde waarde, maar bieden ook (deel)oplossingen voor de maatschappelijke vraagstukken, onder meer op de terreinen Energietransitie en Duurzaamheid, Landbouw, Water en Voedsel, Gezondheid en Zorg en Veiligheid. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) wil waarborgen dat uitgaven aan innovatie inzichtelijk en toegankelijk zijn.

Daarom heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) de [website volginnovatie.nl](https://www.volginnovatie.nl) opgesteld. Daarop is te zien welke bedrijven door het ministerie van EZK financieel ondersteund zijn.

Uitdagingen EZK

Om te borgen dat in de toekomst niet alleen de collectieve voorzieningen kunnen worden blijven betaald, maar ook bestedingsruimte voor huishoudens wordt gecreëerd, richt EZK zich ook op het lange termijn verdienvermogen zoals beschreven in [de Groeistrategie](#). Concreet geeft EZK hier vorm aan via onder andere *het missiegedreven innovatiebeleid en het Nationaal Groeifonds*.

EZK zet zich in voor een blijvend sterke economie, nu en op de lange termijn, met innovatieve koplopers die vernieuwing aanjagen en een brede basis van bedrijven die werkgelegenheid bieden aan velen. Het [Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid](#) van EZK benut de innovatiekracht van de topsectoren om belangrijke bijdragen te leveren aan het vermarkten van vernieuwingen en het aanpakken van sociale en maatschappelijke vraagstukken. In samenwerking met het ministerie van VWS werkt EZK met private partners en kennispartners aan verdere versterking van de productie- en leveringsketen van het Life Sciences & Health - ecosysteem. Op de [website Health Holland](#) is hierover meer informatie te vinden.

Missiegedreven Topsectoren- en innovatiebeleid: topconsortia Kennis en Innovatie

Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) zijn stichtingen die ten behoeve van de diverse topsectoren de kennis- en innovatieagenda vormgeven en laten uitvoeren. Hiertoe voeren de TKI's activiteiten uit gericht op het programmeren van activiteiten, privaat-publieke samenwerking om innovatie vorm te geven, informeren, coördineren en enthousiasmeren van partijen om een bijdrage te leveren aan de kennis- en innovatieagenda. Eén van de instrumenten hiervoor betreft de PPS-toeslag. De PPS-toeslag is bedoeld om privaat-publieke samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie in Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI) te stimuleren. In de begrotingswet voor 2022 zijn 12 TKI's erkend die elk uitvoering geven aan één van de kennis- en innovatieagenda's van de topsectoren of een onderdeel daarvan (zie onderstaande tabel). De topsectoren zijn:

- Agrifood
- Tuinbouw en Uitgangsmaterialen
- High Tech Systemen en Materialen (HTSM)
- Energie
- Logistiek
- Creatieve industrie
- Health Holland (Life Sciences & Health)
- Chemie
- Water en Maritiem
- Dutch digital delta (Team ICT).

Nationaal Groeifonds

[Het Nationaal Groeifonds](#) (NGF) richt zich op investeringen op drie terreinen: Research, Development en innovatie (RDI), Kennisontwikkeling en Infrastructuur. Het fonds investeert samen met initiatiefnemers in projecten die zorgen voor economische groei op langere termijn. Economische groei zorgt voor meer inkomen en daardoor voor meer bestedingsruimte. Dat geeft vervolgens ruimte om te blijven investeren in bijvoorbeeld *gezondheidszorg, onderwijs en maatregelen tegen klimaatverandering*.

Op 9 april besloot het kabinet voor de eerste ronde van het Nationaal Groeifonds voor ruim € 4,1 mld. toe te kennen en te reserveren, waarvan € 1.354 mln. aan de R&D en innovatiepijler. In de Kamerbrief van 9 april kondigde het kabinet aan dat de tweede indieningsronde voor het fonds in 2021 start. EZK kan voor de tweede ronde op de drie pijlers van het fonds voorstellen indienen. In het eerste kwartaal van 2022 wordt besluitvorming over middelen voor de tweede ronde verwacht.

Genoemde NGF-projecten:

- *Health-RI*: € 22 mln. toegekend voor de financiering van de eerste fase van het programma. Voorstel Health-RI investeert in (1) de ontwikkeling van een geïntegreerde, nationale gezondheidsdata- en onderzoeksinfrastructuur, (2) het wegnemen van sociale en organisatorische belemmeringen door middel van een afsprakenstelsel, (3) een centraal punt voor data-uitgifte. Doel is om innovatie in de life sciences and health-sector te stimuleren door data van Nederlandse ziekenhuizen en zorgorganisaties, kennisinstellingen, organisaties in de publieke gezondheid, patiëntenorganisaties, gezondheidsfondsen en bedrijven te standaardiseren en met elkaar te verbinden. Het voorstel richt zich op het delen en gebruiken van (onderzoeks)data.
- *RegMed XB*: Het voorstel RegMed XB investeert in de bouw van vier pilotfabrieken voor de verdere ontwikkeling van regeneratieve gezondheidszorg. Regeneratieve geneeskunde is erop gericht nieuwe behandelingen te ontwikkelen die slim gebruik maken van het zelf herstellend vermogen van ons lichaam. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van genterapie en (stam)celtherapie. Het doel van RegMed XB is enerzijds op lange termijn chronische ziekten te kunnen voorkomen of genezen, en anderzijds het Nederlandse bedrijfsleven in staat te stellen om innovatieve producten en processen te ontwikkelen en in te spelen op een sterk groeiende buitenlandse markt. Aan het project is € 23 mln. toegekend voor de financiering van de eerste fase.

MIT (MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren: bevorderen innovatie bij MKB)

Betere aansluiting bij de door Topsectoren opgestelde innovatieagenda's, Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid en regionale innovatiestrategieën krijgt onder andere vorm door het stimuleren van samenwerking tussen MKB-bedrijven op het vlak van onderzoek, ontwikkeling en innovatie en het gebruik van publiek gefinancierde kennis door het MKB. De regeling wordt in samenwerking met de provincies uitgevoerd en gefinancierd. Meer informatie over de ondersteunde projecten vindt u [hier](#).

Eurostars

[Eurostars](#) is een internationaal programma dat gezamenlijk gefinancierd wordt door de deelnemende landen en de EU. De regeling is met name gericht op het hightech-MKB en ondersteunt bedrijven en kennisinstellingen die met buitenlandse partijen samenwerken in projecten die gericht zijn op marktgericht technologisch onderzoek en technologische ontwikkeling. Meer informatie over de ondersteunde projecten vindt u [hier](#).

Dutch Future Fund

Het ligt in de lijn der verwachting dat in Q1 2022 wederom een vergelijkbaar aantal fondsen financiering vanuit het DFF kan verwachten als in 2021. De tot nu toe door het DFF gefinancierde durf- en groeikapitaalfondsen zijn actief in de sectoren Life Sciences & Health, Impact investing, ICT en Agri-food. De fondsen richten zich primair op innovatieve Nederlandse MKB-bedrijven die klaar zijn om verder op te schalen.

Overig

Bijdrage EZK aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen vanuit Toekomstfonds

Met deze middelen worden de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) ondersteund: NOM (Noord), BOM (Brabant), LIOF (Limburg), Oost NL (Oost), Innovation Quarter (IQ, Zuidvleugel), Impuls Zeeland (Zeeland), ROM Regio Utrecht (Utrecht), Horizon Flevoland (Flevoland) en ROM in West (Noord-Holland). Deze middelen hebben tot doel de economische krachten in de regio te versterken en te bundelen met sectorale initiatieven vanuit het topsectorenbeleid en ander generiek beleid en daarnaast om de samenwerking tussen het (innovatieve) MKB en kennisinstellingen in de regio te bevorderen.

Omscholing naar tekortsectoren ICT en Techniek

In 2021 wordt € 37,5 mln. beschikbaar gesteld inclusief uitvoeringskosten voor intersectorale scholing naar kansrijke beroepen in de ICT en Techniek. Hiermee kunnen 9.200 trajecten met een gemiddeld subsidiebedrag van € 3.750 per stuk worden gesubsidieerd, zijnde 50% van de verwachte gemiddelde kosten van een omscholingstraject van € 7.500 per individu. De werkgever draagt zelf zorg voor de overige 50% (d.w.z. uit eigen middelen, sectorale opleidings- en ontwikkelingsfondsen of andere samenwerkingsverbanden). Voor de subsidieregeling Omscholing naar kansrijke beroepen in de ICT en Techniek wordt bovenop het huidige budget in 2021 van € 37,5 mln. een bedrag van € 40 mln. in 2022 (incl. uitvoeringskosten) beschikbaar gesteld. Met dit bedrag kunnen nog eens 10.000 mensen structureel worden omgeschoold naar een kansrijk beroep.

Ondersteuning achterstandsregio's

Op basis van de herziene richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen van de Europese Commissie kunnen (decentrale) overheden regionale steun verlenen aan ondernemingen die zich in de aangewezen achterstandsregio's bevinden. Momenteel ontwikkelt EZK in overleg met regio's de Nederlandse regionale steunkaart met aangewezen achterstandsregio's voor de periode vanaf 2022. Daarnaast wordt er sinds september vorig jaar gesproken met regionale partijen over economisch herstel. Hiervoor zijn afspraken gemaakt over de thema's breed mkb, human capital, gebiedsontwikkeling en ontwikkelkracht/innovatie.

Bescherming van en regie op persoonsgegevens

De inzet van EZK is dat mensen erop kunnen vertrouwen dat hun privacy online goed beschermd is en dat ze grip hebben op hun persoonsgegevens. EZK zet zich in 2022 verder in voor de totstandkoming en implementatie van een gemoderniseerde Europese e-privacy verordening. Nederland volgt actief de trilogen tussen de Europese Raad, het Europese Parlement en de Europese Commissie.

Samenvatting van de maatregelen van het ministerie van Justitie en Veiligheid

Komend jaar zal in het teken staan van herstel en bewaking van de coronapandemie en evaluatie van het gevoerde beleid. Maar ook de weerbaarheid van onze samenleving heeft de volle aandacht. Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en vooral zijn taakorganisaties hebben zich op allerlei manieren aangepast aan de gevolgen van de coronapandemie. Het was helaas niet te voorkomen dat tijdens de crisis de wachtlijsten in de jeugd-, strafrecht- en vreemdelingenketen verder opliepen. Die wil het ministerie in 2022 samen met alle ketenpartners weer te lijf gaan.

Forensische zorg

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie, kunnen een psychische stoornis hebben. Voor de veiligheid van de samenleving is het belangrijk dat zij een passende behandeling krijgen. De afgelopen jaren heeft het ministerie dan ook hard gewerkt aan het versterken van de veiligheid en kwaliteit van de forensische zorg.

Met een herijkte visie en een bestuurlijke agenda forensische zorg heeft JenV samen met de sector voor de komende jaren een duidelijke lijn vastgesteld voor gerichte en duurzame verbeteringen. Om te kunnen voorzien in de stijgende behoefte aan capaciteit is in 2021 € 95 mln. structureel aan het budget voor forensische zorg toegevoegd. In 2022 stijgt het beschikbare budget voor forensische zorg met nog eens € 25 mln.

Conform de hoofdlijnen van de bestuurlijke agenda zet het ministerie in 2022 in op meer doelmatigheid en doeltreffendheid van forensische zorg, meer kwaliteit en professionaliteit en sterke ketensamenwerking en continuïteit van zorg. Momenteel wordt onderzocht in hoeverre een kwaliteitskader forensische zorg hieraan kan bijdragen. Daarin staat wat de sector verstaat onder goede forensische zorg. Dat biedt transparantie en houvast voor professionals en stakeholders.

Kwalitatief goede forensische zorg is belangrijk voor de financiële houdbaarheid van het stelsel. Een speerpunt hierbij is een nieuwe inkoopstrategie die DJI meer sturing geeft op kwaliteit en capaciteit van de forensische zorg. In 2022 voert het ministerie een nieuwe inkoopprocedure in, zodat die vanaf 2023 nieuwe (raam)overeenkomsten met zorgaanbieders kan afsluiten.

Jeugd

Hulp en bescherming voor kwetsbare kinderen en gezinnen komt onvoldoende en niet tijdig van de grond. Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming hebben grote moeite om in het huidige stelsel hun wettelijke taken goed uit te voeren en de benodigde hulp voor deze kinderen te organiseren. Uit recente inspectierapporten en onderzoeken blijkt dat zowel op de korte termijn als lange termijn meer moet gebeuren om kwetsbare kinderen en gezinnen te beschermen.

Voor de continuïteit van de jeugdbescherming op korte termijn werkt JenV samen met diverse stakeholders aan het terugdringen van de wachttijden. In regio's waar dit niet tot de gewenste resultaten leidt en zorgen zijn over de zorgcontinuïteit, zetten we interbestuurlijk toezicht in.

In 2021 is JenV gestart gemeenten en gecertificeerde instellingen te ondersteunen om de gewenste caseload van jeugdbeschermers goed in te schatten en te komen tot faire tarieven. Ook heeft het in 2021 samen met betrokkenen de plannen aangescherpt om de arbeidsmarktproblematiek binnen de jeugdbeschermingsketen aan te pakken. Dit leidt in 2022 tot gerichte acties om jeugdbeschermers te werven en te behouden. Daarnaast voert het ministerie het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen uit. Doel daarvan is een betere besluitvorming en communicatie hierover met kinderen en ouders. Samen met VWS stelt JenV een AMvB op voor sterke regionale samenwerking en beter toezicht.

Het programma 'Geweld hoort nergens thuis' om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen (VWS, JenV, VNG) loopt tot en met 2021. Daarnaast staat de aanpak van huiselijk geweld tot en met 2022 geprioriteerd op de Veiligheidsagenda. In 2022 worden de programmaresultaten en monitoring van de aanpak geborgd, waarbij zoveel mogelijk aansluiting gezocht wordt bij de beoogde herziening van de jeugd- en gezinsbescherming. Met de ontwikkelagenda Veiligheid Voorop! werken politie, OM, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering en JenV samen aan een samenhangende aanpak voor slachtoffers en daders.

Voor de (middel)lange termijn biedt het toekomstscenario 'Jeugdbescherming' perspectief op een meer effectieve en eenvoudiger georganiseerde jeugdbescherming. Dit betreft de samenwerking van professionals onderling en de samenwerking met het gezin en het sociaal netwerk. In pilots (ontwikkelhubs) wordt de richting van het toekomstscenario beproefd en in 2022 zullen de eerste resultaten hiervan bekend worden.

Verder is het voorkomen en aanpakken van geweld in afhankelijkheidsrelaties de gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, overheid, bedrijven en andere maatschappelijke instanties. JenV subsidieert meerdere projecten op dit terrein. Daarnaast wordt ondersteund bij experimenten in het kader van het terugdringen van multiproblematiek, verbeteren informatiedeling tussen diverse domeinen (straf-zorg-sociaal domein) en de ontwikkeling van nieuwe interventies.

Daarnaast staan er diverse activiteiten op de planning waar het gaat om het programma Scheiden zonder Schade. Het primaire doel van dit programma is om schade bij kinderen als gevolg van het scheiden van de ouders te voorkomen. In 2022 brengt het ministerie een Digitaal Plein tot stand en komt er de Pilot gezinsvertegenwoordiger/casushouder, de Pilot specialist contactverlies en de Procedure gezamenlijke toegang ouders. Eind 2021 volgt een eindrapportage en begin 2022 een eindcongres.

Alle ouders die de tegemoetkoming op grond van de Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag van € 30.000,- ontvangen, komen in aanmerking voor kwijtschelding van publieke schulden. De Staatssecretaris Toeslagen en Douane van het ministerie van Financiën heeft aangekondigd dat de schulden bij de overheid van ouders die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslagaffaire, alsmede van hun huidige partners, kwijtgescholden worden.

In 2022 wordt opvolging gegeven aan de invoering én bestendiging van de uitkomsten van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en Werkagenda voor de Uitvoering (WaU)- trajecten. Dit doet JenV onder andere op het gebied van ICT, excellent

(ambtelijk) vakmanschap, en informatiehuishouding en informatievoorziening aan de maatschappij.

Kwetsbare personen

Een veilige rechtsstaat biedt bescherming aan kwetsbare personen. Zij zijn namelijk ook oververtegenwoordigd in de strafrechtketen en hebben vaak problemen op meerdere gebieden die elkaar versterken: zoals een licht verstandelijke beperking (LVB), schulden, psychiatrie of verslaving. Door op deze op elkaar inwerkende risicofactoren (multiproblematiek) in te zetten, vermindert het risico op criminaliteit en recidive. Samen met ketenpartners, gemeenten en departementen, beproeven, onderzoeken en ontwikkelt JenV interventies en aanpakken die hieraan kunnen bijdragen. Zo zet JenV de middelen in voor het interdepartementale programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM), (lokale) experimenten rond multiproblematiek, promotieonderzoek naar sturings- en coördinatiemogelijkheden bij multiproblematiek, de ontwikkeling van een innovatief systeem-dynamisch analysemodel (Marvel) om complexiteit te duiden en het 'LVB-proof' maken van de strafrechtketen. De komende tijd (2021 en verder) werkt JenV aan het verduurzamen hiervan zodat ook op langere termijn wordt bijgedragen aan het voorkomen en de-escaleren van deze problemen.

De Zorg- en Veiligheidshuizen richten zich de laatste jaren steeds meer op de aanpak van personen met een hoog veiligheidsrisico. In de nieuwe Meerjarenagenda 2021-2024 is daarom ook focus aangebracht op bepaalde hoog risicogroepen, zoals mensen met verward gedrag, ex-justitiabelen en radicalisering. JenV faciliteert (samen met VWS en VNG) de uitvoering van de Meerjarenagenda die moet leiden tot een netwerk van duurzame basisvoorzieningen die in staat zijn om bestaande en nieuwe opgaven op te pakken.

JenV ondersteunt experimenten gericht op de versterking van de verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid. Het betreft opdrachten die een bijdrage leveren aan het oplossen van vraagstukken rondom informatie-uitwisseling, het versterken van de aanpak van multiproblematiek, alsmede de ontwikkeling van wetgeving en praktische instrumenten en trainingen voor de aanpak van complexe veiligheidsvraagstukken in het zorg- en veiligheidsdomein.

Dit is een uitgave van RegioPlus
21 september 2021

Meer informatie

079 323 03 19
info@regioplus.nl
www.regioplus.nl